

**Vilnius
University**

Towards more Effective enFORcemenT
of claimS in civil and commercial matters
within the EU EFFORTS / Link
efektyvesnio reikalavimų civilinėse ir
komercinėse bylose vykdymo

Projektas JUST-JCOO-AG-2019-881802

Su Europos Sąjungos civilinio teisingumo
programos finansine parama

Bendradarbiaujant su:

**UNIVERSITÄT
HEIDELBERG**
ZUKUNFT
SEIT 1386

UNIVERSITÀ DEGLI STUDI DI MILANO
DIPARTIMENTO DI STUDI INTERNAZIONALI,
GIURIDICI E STORICO-POLITICI

**VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL**

**Max Planck Institute
LUXEMBOURG**
for Procedural Law

Vilnius
University

EFFORTS praktinis vadovas dėl Europos mokėjimo įsakymo reglamento taikymo Lietuvoje

Autoriai: Doc. Dr. Rimantas Simaitis, Doc. Dr. Vigita Vėbraitė, Dr. Milda Markevičiūtė

I.	IVADAS	4
II.	EMJ PROCEDŪROS TAIKYMO SRITIS	4
III.	EMJ PROCEDŪRA	5
A.	PRAŠYMAS IŠDUOTI EMJ	5
B.	PROCEDŪRA TEISME	10
C.	EMJ IŠDAVIMAS IR ĮTEIKIMAS	12
D.	PRIEŠTARAVIMAS (ATSAKOVO TEISĖS IR GALIMYBĖS)	13
E.	ŠALIŲ TEISIŲ GYNIMO BŪDAI IR GYNYBOS PRIEMONĖS	15
IV.	EMJ PRIPAŽINIMAS IR VYKDYMAS KITOSE VALSTYBĖSE NARĖSE	17

Atsakomybės apribojimas. Šis praktinis vadovas švietimo ir bendros informacijos tikslais parengtas vykdant mokslinių tyrimų projektą. Praktinis vadovas nėra išbandytas teisinėje praktikoje. Juo nesiekama pateikti konkrečią teisinę išvadą ir jis neturi būti naudojamas vietoj kompetentingos licencijuoto advokato teisinės konsultacijos. Jame išreikštas autorių požiūris, informacija ar nuomonės, ir jos neatspindi oficialios Europos Komisijos nuomonės ar pozicijos. Autoriai ir Europos Komisija negarantuoja čia pateiktos informacijos tikslumo, aktualumo, savalaikiškumo, išsamumo ir jos naudojimo rezultatų. Veiksmų dėl šiame dokumente pateiktos informacijos naudotojas imasi tik savo rizika. Komisija ir šio dokumento autoriai neprisiima atsakomybės dėl šio turinio naudojimo teisinėje praktikoje.

I. Įvadas

Tolesnės pastraipos skirtos Reglamento Nr. 1896/2006 (iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 2015/2421), nustatančio Europos mokėjimo įsakymo procedūrą (toliau – **EMĮ** ir **EMĮ reglamentas**), įgyvendinimui nacionalinėje LT teisėje. Atitinkamai yra įtrauktas ir papildomas Komisijos [e-teisingumo portale](#)⁽¹⁾ paskelbtas Europos praktinis vadovas, kuriame aiškiai pripažįstama, kad pačiame reglamente nereglamentuojami klausimai turėtų būti reguliuojami nacionalinės procesinės teisės.⁽²⁾

Laikantis Europos praktinio vadovo struktūros, šiame skyriuje paėliui bus nagrinėjama: klausimai, susiję su EMĮ procedūros taikymo sritimi (**Error! Reference source not found.**), su pačia procedūra susiję klausimai (I) ir galiausiai su kitoje valstybėje narėje išduotų EMĮ pripažinimu ir vykdymu LT susiję klausimai (0).

II. EMĮ procedūros taikymo sritis

1. **Tarptautinio pobūdžio byla.** EMĮ reglamentas taikomas tik tarptautinio pobūdžio byloms. Ši byla EMĮ reglamento 3 straipsnyje apibrėžta kaip byla, kai bent vienos iš šalių nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje nei teismas, kuriam pateiktas prašymas (EK PV II.2.2.). Šiuo atžvilgiu EMĮ reglamento 3 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad nuolatinė gyvenamoji ar buvimo vieta nustatoma pagal reglamento „Briuselis I“) 59 ir 60 straipsnius (dabar – „Briuselis I bis“ 62 straipsnis). Remiantis šiomis nuostatomis, fizinių asmenų nuolatinė gyvenamoji vieta ar nuolatinio buvimo vieta nustatoma pagal tarptautinę teisę.

Gyvenamoji vieta/buveinė nustatoma pagal įvairius kriterijus. Juridinio asmens buveinė įprastai laikoma vieta, nurodyta Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registre, o jei ieškinys susijęs su konkretaus filialo veikla - jis gali būti pareiškiamas pagal filialo buveinę. Atvejais, kai ieškinys pareiškiamas valstybei ar savivaldybei, toks reikalavimas pareiškiamas pagal valstybei ar savivaldybei atstovaujančios institucijos buveinę. Fizinio asmens gyvenamoji vieta gali būti nustatoma pagal jo deklaruotą Lietuvos Respublikos Gyventojų registre arba faktinę gyvenamąją vietą. Tačiau yra alternatyvių taisyklių, kurios daro įtaką ieškinio pareiškimo vietai. Pavyzdžiui, jei asmens gyvenamoji vieta nėra žinoma, ieškinys gali būti pareikštas pagal paskutinę žinomą gyvenamąją vietą arba pagal turto buvimo vietą. Ieškinys atsakovui, neturinčiam Lietuvos Respublikoje gyvenamosios vietos, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje. Ieškinys dėl vartojimo sutarčių taip pat gali būti pareiškiamas pagal vartotojo gyvenamąją vietą.

¹ Komisijos parengtą Europos praktinį vadovą galima rasti adresu: ‘European E-Justice Portal – European Payment Order’ <https://e-justice.europa.eu/41/EN/european_payment_order> accessed 13 April 2022.

² Kaip paaiškinta Komisijos praktiniame vadove (EK PV I): „Nacionalinė teisė, sprendžiant EMĮ reglamente neapartus klausimus, taikoma subsidiariai.“

I. EMĮ procedūra

Kai kilmės valstybė LT

A. EMĮ taikymas

1. **Reikalavimo suma.** Remiantis EMĮ reglamento 7 straipsniu, prašymas išduoti EMĮ pateikiamas užpildant priede pateiktą A standartinę formą ir nurodant reikalavimo sumą, įskaitant pagrindinį reikalavimą ir, kai tai taikoma, palūkanas, sutartines netesybas ir išlaidas.

a. Pagrindinis reikalavimas. EMĮ procedūra galima naudotis išieškant konkrečias pinigų sumas, kurių mokėjimo terminas yra suėjęs. Tačiau kilmės valstybės narės procedūrinėmis taisyklėmis gali būti reglamentuojami tam tikri su reikalaujamos pinigų sumos dydžiu susiję aspektai.

b. Palūkanų skaičiavimas. EMĮ reglamente numatyta, kad duomenys apie palūkanų normą ir laikotarpį, už kurį jų reikalaujama, pateikiami A formos 7 dalyje (EK PV III.1.1.), išskyrus atvejus, kai pagal kilmės valstybės narės teisės aktus prie pagrindinės sumos automatiškai pridedamos įstatymų numatytos palūkanos (EMĮ reglamento 7 straipsnio 2 dalies c punktas). Dėl atitinkamo palūkanų skaičiavimo laikotarpio A formos pildymo gairėse nurodoma, kad jei reikalaujama palūkanų iki teismo sprendimo priėmimo dienos, paskutinis datos langelis nepildomas, o reglamente nenurodoma, ar leidžiama reikalauti palūkanų po šios datos (EK PV III.1.1.).

c. Bylinėjimosi išlaidos. Duomenys apie išlaidas pateikti A formos 9 dalyje. Nors pagrindinę numatytų išlaidų dalį sudaro teismo mokesčiai, A formos pildymo gairėse nurodoma, kad kitoms išlaidoms gali būti priskiriamos ieškovo atstovui sumokėtos ar kitos su pasirengimu bylos nagrinėjimui susijusios išlaidos. Pagal 25 straipsnį teismo mokesčius sudaro teismui mokėtini mokesčiai ir įmokos, kurių suma nustatoma pagal nacionalinės teisės aktus. Gairėse taip pat patikslinama, kad jei ieškovas nežino teismo mokesčių dydžio, sumos laukelis gali būti paliekamas pildyti teismui (EK PV III.1.1.).

(a) Ieškinio suma skaičiuotina ir pateiktina Eurais. Nors pats įsiskolinimas, kurį prašoma priteisti, gali būti ir kita valiuta, tačiau ieškovas turėtų pateikti ir ieškinio sumą eurais, kadangi pagal tai skaičiuotinas žyminis mokeskis. Ieškovas renkasi kokioje apimtyje reikšti ieškinį, todėl ieškovas gali reikšti ieškinį tiek dėl viso įsiskolinimo, tiek dėl jo dalies.

(b) Lietuvos civiliniame procese galima prašyti dviejų tipų palūkanų. Įprastos palūkanos skaičiuojamos kaip 6 proc. (juridiniams asmenims ir kai abi šalys yra fiziniai asmenys verslininkai) arba 5 proc. (fiziniams asmenims ne verslininkams) nuo reikalaujamos sumos nuo skolos atsiradimo iki ieškinio pateikimo dienos (Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso 6.210 str.). Palūkanos taip pat gali būti skaičiuojamos pagal Lietuvos Respublikos Mokėjimų, atliekamų pagal komercinius sandorius, vėlavimo prevencijos įstatymą (8 procentiniais punktais padidinta vėliausiai pagrindinei Europos centrinio banko refinansavimo operacijai taikoma fiksuotoji palūkanų norma, jeigu vėliausia pagrindinė Europos centrinio banko

refinansavimo operacija buvo vykdoma fiksuotųjų palūkanų konkurso būdu, arba ribinė palūkanų norma, jeigu vėliausia pagrindinė Europos centrinio banko refinansavimo operacija buvo vykdoma kintamųjų palūkanų konkurso būdu). Procesinės palūkanos yra tokio paties dydžio ir skaičiuojamos nuo ieškinio padavimo dienos iki teismo procesinio sprendimo įvykdymo dienos. Jei pagal reikalavimo turinį gali būti taikomos ir vieno, ir kito dydžio palūkanos, prašomą palūkanų normą paprastai pasirenka ieškovas.

- (c) Kaip ir kiekvienam ieškiniui, ieškiniui pagal ESCP taikomas žyminis mokestis, apibrėžtas Lietuvos Respublikos CPK 80 str. Turtiniuose ginčiuose žyminis mokestis skaičiuojamas nuo ieškinio sumos: iki trisdešimt tūkstančių eurų – 3 procentai, bet ne mažiau kaip dvidešimt eurų. Kiti turtinių ieškinių žyminių mokesčių dydžiai nėra aktualūs, kadangi jie taikytini, kai ieškinio reikalavimo suma didesnė nei 30 000 Eur, kas viršija ESCP nustatytą reikalavimo sumos ribą.

Neturtiniuose ginčiuose taikomas 100 Eur žyminis mokestis.

Teikiant pareiškimą (ieškinį) elektroniniu būdu per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą mokama 75 proc. žyminio mokesčio.

Už pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo mokamas ketvirtadalio dydžio žyminis mokestis, kuris turėtų būti sumokėtas už ieškinio nagrinėjimą teisme ginčo teisenos tvarka, bet ne mažiau kaip 10 eurų, išskyrus atvejus, kai pagal įstatymus ar teismo nutartimi šalis visiškai ar iš dalies atleidžiama nuo žyminio mokesčio sumokėjimo arba kai žyminio mokesčio sumokėjimo terminas atidedamas (Civilinio proceso kodekso 434 str. 1 d. Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo 21 str.).

Šalis gali prašyti bylinėjimosi išlaidų atlyginimo, tokį prašymą šalis turi pateikti iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos. Kaip bylinėjimosi išlaidos gali būti prašomos atstovavimo, taip pat vertimų išlaidos, išlaidos ekspertiniams tyrimams apmokėti, pašto išlaidos, žyminis mokestis. Teismui turi būti pateikiami išlaidas pagrindžiantys dokumentai – sąskaitos, jų detalizavimas (atstovavimo išlaidų atveju) ir apmokėjimą pagrindžiantys dokumentai. Galioja principas “pralaimėjęs moka”, tačiau teismas nuo šios taisyklės gali nukrypti ir taikdamas priežasties teoriją, priteisti bylinėjimosi išlaidas įvertinant ir kitas aplinkybes, pavyzdžiui, aplinkybes, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Teismas gali mažinti priteistinas bylinėjimosi išlaidas, vadovaudamasis Teisingumo ministro patvirtintomis rekomendacijomis

2. Ieškinio pagrindas ir įrodymų apibūdinimas. EMĮ reglamente reikalaujama, kad ieškovas nurodytų ieškinio pagrindą, įskaitant aplinkybių, kuriomis grindžiamas reikalavimas ir, jei tai taikoma, reikalaujamų palūkanų, apibūdinimą bei pateiktų teismui reikalavimą pagrindžiančių įrodymų apibūdinimą (EMĮ reglamento 7 straipsnio 2 dalies d ir e punktai). [Reglamente nenustatyta, kiek pareiškėjas turi nurodyti duomenų; jame taip pat nenustatyta, kaip teismas turėtų nagrinėti reikalavimą \(EK PV III.1.2.\).](#)

- a. Bendroji taisyklė.** Nereikalaujama pridėti patvirtinamųjų dokumentų, tačiau pareiškėjas turi teisę tai padaryti savo nuožiūra. 11 dalyje pareiškėjams leidžiama prireikus teikti papildomus pareiškimus ir išsamesnę informaciją (*ibid*).

b. Vartojimo sutartys. Europos Teisingumo Teismas išaiškino, kad su vartojimo sutartimis susijusiose bylose kompetentinga institucija turi teisę reikalauti, kad kreditorius pateiktų papildomą informaciją dėl sutarties sąlygų, kuriomis remiamasi pagrindžiant reikalavimą, siekiant *ex officio* įvertinti galimą šių sąlygų nesąžiningumą.⁽³⁾

- (a) Ne, nacionalinė teisė nenustato taisyklių dėl pareiškimo išsamumo.
- (b) Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nuosekliai formuojamą kasacinio teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką Lietuvos teismai *ex officio* turi kvalifikuoti vartojimo sutartis ir atlikti tokių sutarčių nesąžiningų sąlygų kontrolę pagal Lietuvos Respublikos [CK 6.228⁴](#) straipsnyje, kuriuo įgyvendinta 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos Direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais, išdėstytus kriterijus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. birželio 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-7-272/2011](#); 2012 m. balandžio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-156/2012](#); 2017 m. gegužės 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-245-611/2017](#), 32 punktas; 2018 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-17-701/2018](#), 38 punktas; 2021 m. gegužės 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-130-611/2021, 41, 42 punktai).

Remiantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teismų praktika, teismas, spręsdamas dėl teismo įsakymo dėl skolos, kylančios iš vartojimo kredito sutarties, išdavimo, turi išsiaiškinti, ar išimtinai kreditoriaus pateikta informacija yra pakankama, kad jis galėtų *ex officio* įvertinti vartojimo kredito sutarties sąlygų teisingumą. Tais atvejais, kai tokia informacija teismui nepateikiama, teismas tokį prašymą dėl teismo įsakymo išdavimo turėtų atsisakyti priimti. Pateikus tokią informaciją duomenis, tačiau ji nėra pakankama, kad būtų pašalintos teismo abejonės dėl sutarties sąlygų teisingumo, teismas turėtų atsisakyti priimti pareiškimą dėl teismo įsakymo išdavimo kaip aiškiai nepagrįstą (Vartojimo kredito santykių teisinio reglamentavimo ypatumų ir jų taikymo bei aiškinimo teismų praktikoje apžvalga, patvirtinta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 9 d.).

3. Kompetentingi teismai. Nagrinėti EMĮ kompetentingais teismais laikomi valstybių narių paskirti teismai, apie kuriuos oficialiai pranešta Komisijai (EK PV III.1.3). Jei prašymas pateikiamas ne kompetentingam teismui, pagal nacionalinę teisę nustatoma, kokių veiksmų turi imtis teismas (*ibid.*). Taigi, EMĮ reglamente nėra tiesiogiai nurodoma, kad nacionalinis teismas yra kompetentingas nagrinėti prašymus pagal EMĮ procedūrą. Teismas EMĮ reglamento 5 straipsnyje apibrėžiamas kaip „bet kuri valstybės narės valdžios institucija“. EMĮ reglamento 6 straipsnyje nustatyta, kad reikalavimų, pareikštų pagal EMĮ procedūrą, jurisdikcija nustatoma pagal reglamentą „Briuselis I“⁽⁴⁾, tačiau nenustatomos jokios teritorinės

³ ESTT, 2019 m. gruodžio 19 d., bylos C-453/18 ir C-494/18, *Bondora AS prieš Carlos V.C. ir Bondora AS prieš XY*.

⁴ Dabar jį pakeitė reglamentas „Briuselis I bis“ (Reglamentas Nr. 1215/2012). Šiai taisyklei taikoma viena išimtis. Jei byla susijusi su vartojimo sutartimi ir vartotojas yra atsakovas, jurisdikcija nustatoma valstybėje narėje pagal nuolatinę atsakovo gyvenamąją vietą (EK PV II.4).

jurisdikcijos taisyklės, pagal kurias bylos būtų paskirstomos kompetentingoms nacionalinėms institucijoms.

Prašymai dėl Europos mokėjimo įsakymo išdavimo paduodami pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytas teisingumo taisykles. Bendroji taisyklė – teritorinis teisingumas, kuris nustatomas pagal atsakovo fizinio asmens gyvenamąją vietą arba juridinio asmens buveinę, nurodytą Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registre.

Tačiau žemiau nurodytais atvejais taikoma alternatyvus teisingumo taisyklė, kai ieškovo pasirinkimu gali būti parenkamas ir kitas apylinkės teismas (toliau nurodomos tik ESCP aktualios taisyklės):

- ieškinys atsakovui, kurio gyvenamoji vieta nežinoma, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą.
- ieškinys atsakovui, neturinčiam Lietuvos Respublikoje gyvenamosios vietos, gali būti pareiškiamas pagal jo turto buvimo vietą arba pagal paskutinę žinomą jo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje.
- ieškinys, susijęs su juridinio asmens filialo veikla, gali būti pareiškiamas taip pat pagal filialo buveinę.
- ieškinys dėl atlyginimo žalos, padarytos sužalojant fizinio asmens sveikatą, taip pat atimant gyvybę, gali būti pareiškiamas pagal ieškovo gyvenamąją vietą arba žalos padarymo vietą.
- ieškinys dėl žalos, padarytos asmenų turtui, gali būti pareiškiamas pagal ieškovo gyvenamąją vietą (buveinę) arba žalos padarymo vietą.
- ieškinys dėl atlyginimo nuostolių, atsiradusių laivams susidūrus, ir dėl atlyginimo išieškojimo už pagalbos suteikimą bei gelbėjimą jūroje, taip pat visais kitais atvejais, kai ginčas kyla dėl vežimo jūra teisinių santykių, gali būti pareiškiamas ir pagal atsakovo laivo buvimo vietą arba laivo įregistravimo uostą.
- ieškinys dėl sutarčių, kuriose nurodyta įvykdymo vieta, gali būti pareiškiamas taip pat pagal sutarties įvykdymo vietą.
- ieškinys, susijęs su globėjo, rūpintojo ar turto administratoriaus pareigų ėjimu, gali būti pareiškiamas taip pat pagal globėjo, rūpintojo gyvenamąją vietą arba turto administratoriaus gyvenamąją ar buveinės vietą.
- ieškinys dėl vartojimo sutarčių taip pat gali būti pareiškiamas pagal vartotojo gyvenamąją vietą.

Teisė pasirinkti vieną iš kelių teismų, kuriems byla teisinga nurodytais alternatyvus teisingumo atvejais, priklauso ieškovui.

Jei teismui pateikiamas ieškinys nesilaikant teisingumo taisyklių, teismas tokį ieškinį atsisako priimti, nurodydamas, kad byla tam teismui neteisinga. Tačiau teismas nutartimi perduoda bylą nagrinėti kitam teismui arba kitiems teismo rūmams:

- 1) jeigu pripažįsta, kad ta byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitame teisme arba kituose teismo rūmuose, konkrečiai – pagal daugumos įrodymų buvimo vietą, išskyrus išimtinio teisingumo atvejus;
- 2) jeigu atsakovas, kurio gyvenamoji vieta pirmiau nebuvo žinoma, paprašo perduoti bylą jo gyvenamosios vietos teismui arba jo gyvenamosios vietos teismo rūmams;
- 3) jeigu, nušalinus vieną ar kelis teisėjus ar teisėjams nusišalinus, apylinkės teisme, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – to teismo rūmuose, arba apygardos teismo Civilinių

bylų skyriuje nebėra teisėjų, turinčių teisę nagrinėti bylą;

4) jeigu, iškėlus bylą tame teisme, paaiškėja, kad ji buvo priimta pažeidžiant teisingumo taisykles;

5) sustabdžius bylą dėl to, kad atsakovui iškelta bankroto ar restruktūrizavimo byla. Šiuo atveju ji perduodama bankroto ar restruktūrizavimo bylą nagrinėjančiam teismui.

Bylas pagal prašymus dėl teismo įsakymo išdavimo nagrinėja apylinkių teismai (Civilinio proceso kodekso 431 str. 6 d.). Be to, Teisingumo ministras, koordinuodamasis su Teisėjų taryba, prireikus gali nustatyti, kad bylos pagal prašymus išduoti teismo įsakymą, pateiktus elektroninių ryšių priemonėmis, būtų nagrinėjamos vieno ar kelių konkrečių apylinkių teismų (Civilinio proceso kodekso 432-1 str. 2 d.). Pagal Lietuvos Respublikos Teisingumo ministro 2022 m. balandžio 27 d. įsakymą Nr. 1R-171 bylas pagal prašymus išduoti teismo įsakymą, pateiktus elektroninių ryšių priemonėmis, nagrinėja visi apylinkės teismai, išskyrus Vilniaus miesto apylinkės teismą. Tokios bylos automatiškai paskirstomos tarp teismų, atsižvelgiant į teismų darbo krūvį.

Teismų veiklos teritorijos: <https://www.teismai.lt/lt/visuomenei-ir-ziniasklaidai/teismai-ir-teisejai/teismu-veiklos-teritoriju-sarasas/1866>; <https://www.teismai.lt/lt/visuomenei-ir-ziniasklaidai/teismai-ir-teisejai/teismu-kontaktai/1700>.

4. Kaip pateikti prašymą dėl EMĮ. EMĮ reglamento 7 straipsnio 5 dalyje numatyta: „Prašymas pateikiamas popierine forma ar kitomis ryšio priemonėmis, įskaitant elektronines, kurios yra priimtinos kilmės valstybei narei ir kuriomis gali naudotis kilmės teismas.“ Be to, EMĮ reglamento 7 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad prašymą pasirašo ieškovas ar, kai tai taikoma, jo atstovas. Kai prašymas pateikiamas elektronine forma pagal 5 dalį, jis pasirašomas laikantis Direktyvos 1999/93/EB 2 straipsnio 2 dalies. Pastarasis reikalavimas netaikomas, kai kilmės valstybėje narėje taikoma alternatyvi elektroninių ryšių sistema, kuria gali naudotis tam tikra iš anksto registruotų prieigos teisę turinčių naudotojų grupė ir kuri leidžia tuos naudotojus identifikuoti saugiu būdu.

Ieškiniai gali būti pateikiami (i) atnešus juos į teismo dokumentų priėmimo skyrių; (ii) siunčiant paštu; (iii) teikiant per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą (www.e.teismas.lt). Jei dokumentai pateikiami elektroniniu būdu, jie gali būti nepasirašomi nei skenuotu, nei atskiru elektroniniu parašu, kadangi elektroninį parašą suformuoja sistema, prie kurios asmuo turi prisijungti vienu iš būdų, numatančiu patikimą prisijungiančio asmens tapatybės nustatymą. Teikiant dokumentus paštu arba teisme, teismui turi būti pateikiama tiek egzempliorių, kiek byloje dalyvauja šalių ir vienas papildomas egzempliorius teismui. Dokumentai turi būti teikiami valstybine lietuvių kalba, o jei dokumentas sudarytas ne valstybine kalba, turi būti pateiktas vertėjo atliktas patvirtintas vertimas į lietuvių kalbą. Dokumentai turi būti pateikti per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą, išsiųsti paštu arba pristatyti į teismą ne vėliau nei paskutinę termino dieną 24:00 val. Tos pačios taisyklės taikomos ir įrodymams (priedams). Teismas dokumentus įteikia paštu arba per teismų sistemą. Advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, antstolių padėjėjams, notarams, valstybės ir savivaldybių įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, finansų įstaigoms, draudimo ir audito įmonėms, teismo ekspertams,

nemokumo administratoriams teismas procesinius dokumentus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis (per el. sistemą).

5. Prašymo priedėlis. Pagal EMĮ reglamento 7 straipsnio 4 dalį ieškovas gali teismui nurodyti, kad atsakovo prieštaravimo atveju jis nesutinka pereiti prie įprasto civilinio proceso, kaip apibrėžta EMĮ reglamento 17 straipsnio 1 dalies a arba b punkte. Arba ieškovas taip pat gali nurodyti, kurią iš 17 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose išvardytų procedūrų, jei jų yra, jis (ji) prašo taikyti savo reikalavimui vēlesniame civiliniame procese, jei atsakovas pateiks prieštaravimą dėl Europos mokėjimo įsakymo. Tai netrukdo ieškovui apie tai informuoti teismą vēliau, tačiau bet kuriuo atveju jis tai turi padaryti prieš įsakymo išdavimą.

Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 17 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais teismo procesas tęsiamas *mutatis mutandis* taikant Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 439 straipsnio 3, 5 ir 6 dalių nuostatas:

Gavęs skolininko prieštaravimus, teismas ne vēliau kaip per tris darbo dienas privalo pranešti kreditoriui, kad šis ne vēliau kaip per keturiolika dienų nuo teismo pranešimo įteikimo dienos turi teisę pagal bendrąsias bylų nagrinėjimo ginčo teiseną taisyklės pareikšti ieškinį ir primokėti trūkstantą žyminio mokesčio dalį. Teismo taikytos laikinosios apsaugos priemonės per šioje dalyje nustatytą terminą ieškiniui pareikšti negali būti panaikintos.

Teismo įsakymą išdavusio teismo, kuriam pareikštas ieškinys, nutartimi, kuria išsprendžiamas šio ieškinio priėmimo klausimas, kartu panaikinamas teismo įsakymas ar atitinkama jo dalis ir prireikus byla perduodama pagal teisingumą.

Jeigu kreditorius per nustatytą terminą tinkamai įforminto ieškinio teismui nepateikia, kreditoriaus pareiškimas laikomas nepaduotu ir teismo nutartimi grąžinamas kreditoriui, o teismo įsakymas ir taikytos laikinosios apsaugos priemonės panaikinami. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Tai netrukdo kreditoriui pareikšti ieškinį bendra tvarka.

B. Procedūra teisme

1. Prašymo nagrinėjimas. Pagal EMĮ reglamento 8 straipsnį teismas, kuriam pateiktas prašymas išduoti EMĮ, kuo greičiau, remdamasis prašymo forma, išnagrinėja, ar reikalavimas patenka į EMĮ procedūros taikymo sritį, ar prašymas atitinka EMĮ reglamento 7 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir ar reikalavimas atrodo pagrįstas. **Be to, reglamente aiškiai teigiama, kad prašymą išduoti EMĮ nebūtinai turi nagrinėti teisėjas; pagal 8 straipsnį tai gali būti atliekama pagal automatizuotą procedūrą (EK PV III.1.2).**

Visos bylos Lietuvos teismuose yra nagrinėjamos teisėjų (fizinių asmenų), kurie ir priiminėja sprendimus. Šiuo metu sprendimų priėmimo procedūra nėra automatizuota. Tam tikrose kategorijose bylų - bylose dėl nacionalinių teismo įsakymų išdavimo -

procesinių teismų sprendimų ir teismų pranešimų šalims projektus sugeneruoja pusautomatis, tačiau principinį sprendimą vis tiek priima ir patvirtina teisėjas. Bylos nagrinėjamos laikantis teritorinio teisingumo taisyklių.

2. Papildymas ir trūkumų pašalinimas. Jei prašymas išduoti EMĮ neatitinka EMĮ reglamento 7 straipsnyje keliamų reikalavimų, t. y. jis neišsamus ar jame yra klaidų, jurisdikciją turintis teismas suteikia ieškovui galimybę prašymą papildyti arba pašalinti jo trūkumus (žr. papildyti 9 straipsnio 1 dalį), naudojant II priede nurodytą standartinę B formą (EK PV III.5.1.1.). Teismas nurodo ieškovui papildyti prašymą ar pašalinti jo trūkumus per terminą, kurį pagal aplinkybes laiko tinkamu. Šį terminą teismas gali savo nuožiūra pratęsti (EK PV III.2.1.).⁽⁵⁾

Teismas, nustatęs ieškinio trūkumus, nutartimi nurodo juos pašalinti ir nustato tam terminą. Toks termino nustatymas ir trūkumų paaikškinimas yra atliekami raštu, teismo nutartimi.

3. Prašymo keitimas. Jeigu reikalavimai yra įvykdyti tik dėl reikalavimo dalies, teismas apie tai praneša ieškovui. Ieškovui siūloma sutikti arba nesutikti su pasiūlymu dėl EMĮ teismo nustatytai sumai išdavimo ir jis informuojamas apie tokio sprendimo pasekmes naudojant C formą.

a. Sutikimas su pasiūlymu. Ieškovui sutikus su teismo pasiūlymu, teismas išduoda EMĮ įsakymą tai reikalavimo daliai, su kuria ieškovas sutiko. Pasekmes, susijusias su likusia pradinio reikalavimo dalimi, reglamentuoja nacionalinė teisė (EK PV III.2.1.).⁽⁶⁾ Ar tokiais atvejais nacionalinė teisė draudžia ieškovui pateikti naują reikalavimą (ieškinį) dėl likusios pradinio reikalavimo dalies?

b. Terminai. Ieškovas turi atsakyti per teismo nurodytą terminą (žr. EMĮ reglamento 9 straipsnio 2 dalį), naudodamas standartinę C formą. Ieškovui neatsiuntus teismui atsakymo per teismo nustatytą terminą, teismas prašymą atmeta visa apimtimi. Žr. 2 dalį „Papildymas ir trūkumų pašalinimas“.

Teismas yra laisvas pats nuspręsti, kokioje apimtyje tenkins ieškinį.

(a) Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 10 straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju dėl likusios reikalavimo dalies ieškovas gali pareikšti ieškinį teisme pagal ginčo teisenos taisykles arba pateikti naują prašymą išduoti Europos mokėjimo įsakymą, jeigu pašalinamos kliūtys, dėl kurių teismas atsisakė išduoti Europos mokėjimo įsakymą visam reikalavimui.

⁵ Taip pat žr. EK PV III.5.1.1.1.

⁶ Žr. EMĮ reglamento 10 straipsnį.

(b) Pagal Lietuvos teisę praleistas procesinis terminas gali būti atnaujintas šalies prašymu, jei teismui yra pateikiami duomenys, kodėl terminas buvo praleistas.

4. Prašymo atmetimas. Teismas atmeta prašymą (D forma), jei: i) neįvykdyti EMĮ reglamento 2, 3, 4, 6 ir 7 straipsnyje nustatyti reikalavimai; arba ii) reikalavimas yra aiškiai nepagrįstas; arba iii) ieškovas neatsiunčia teismui atsakymo (į teismo pasiūlymą prašymą papildyti) per teismo nustatytą terminą; arba iv) ieškovas neatsiunčia teismui atsakymo per teismo nustatytą terminą arba nesutinka su teismo pasiūlymu pagal EMĮ reglamento 10 straipsnį. Ieškovui pranešama apie atmetimo priežastis (EK PV III.2.2.).

Teismas dokumentus įteikia paštu arba per Lietuvos teismų informacinę sistemą LITEKO. Advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, antstolių padėjėjams, notarams, valstybės ir savivaldybių įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, finansų įstaigoms, draudimo ir audito įmonėms, teismo ekspertams, nemokumo administratoriams teismas procesinius dokumentus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis (per teismų informacinę sistemą LITEKO), kadangi Lietuvos Respublikos CPK šioms kategorijoms asmenų nustato įstatymine pareigą priimti teismų siunčiamų procesinių dokumentų įteikimą civilinėse bylose tokiu būdu.

C. EMĮ išdavimas ir įteikimas

1. E formos pildymas. Pateikus prašymą (A forma) ir, jei reikia, teismo nurodymu jį nustatyta tvarka pakeitus ar pašalinus jo trūkumus, teismas išduoda EMĮ, naudodamas V priede nustatytą E formą, jei, kai taikytina, sumokėti atitinkami teismo mokesčiai (EK PV III.3.1.).

Ieškinį nagrinėja pirmos instancijos teismas. Lietuvos civiliniame procese nėra nustatyta papildomų taisyklių dėl formos E išdavimo. Žyminis mokestis mokamas prieš pateikiant ieškinį ir jo apmokėjimas vertinamas sprendžiant dėl ieškinio priėmimo, o ne priimant formą E.

2. EMĮ įteikimas atsakovui. EMĮ atsakovui įteikiamas pagal kilmės valstybės narės nacionalinę teisę, tačiau toks būdas turi atitikti reikalavimus, t. y. minimalius reglamente nustatytus procedūrinius standartus (EMĮ reglamento 13-15 straipsniai). Paprastai galima įteikti dviem būdais: dokumentas įteikiamas skolininkui patvirtinant jo gavimą (EMĮ reglamento 13 straipsnis) arba be gavimo patvirtinimo (EMĮ reglamento 14 straipsnis); abiem būdais galima įteikti atsakovo atstovui (EK PV III.3.3.). Be to, atsakovas apie savo teises ir pasirinkimo galimybes informuojamas E formoje (EK PV III.3.1.).

Teismas dokumentus įteikia paštu arba per Lietuvos teismų informacinę sistemą LITEKO. Advokatams, advokatų padėjėjams, antstoliams, antstolių padėjėjams, notarams, valstybės ir savivaldybių įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, finansų įstaigoms, draudimo ir audito įmonėms, teismo ekspertams, nemokumo administratoriams teismas procesinius dokumentus įteikia elektroninių ryšių priemonėmis (per teismų informacinę sistemą LITEKO), kadangi Lietuvos Respublikos CPK šioms kategorijoms asmenų nustato įstatyminę pareigą priimti teismų siunčiamų procesinių dokumentų įteikimą civilinėse bylose tokiu būdu.

Procesiniai dokumentai asmeniui turi būti įteikiami valstybine kalba arba ta kalba, kurią jis moka. Proceso taisyklės numato, kad teismo posėdžio metu šalims turi būti išaiškintos jų teisės ir pareigos, išskyrus numatytus atvejus, kai šalys ar tretieji asmenys bylą veda ne patys, o per advokatą arba jiems atstovauja aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą turintys asmenys. Įprastai procesinės teisės ir pareigos būna išaiškinamos ir pirmuosiuose teismo procesiniuose dokumentuose, siųstuose konkrečioms šalims.

D. Prieštaravimas (atsakovo teisės ir galimybės)

1. Prieštaravimas EMĮ. Atsakovas gali pateikti prieštaravimo dėl EMĮ pareiškimą pagal F formą, kaip nurodyta EMĮ reglamento 16 straipsnyje. Atsakovas neprivalo savo prieštaravimo pagrįsti. Prieštaravimo pareiškimas išsiunčiamas per 30 dienų nuo įsakymo įteikimo atsakovui. Terminas skaičiuojamas pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1182/71, nustatantį terminams, datoms ir laikotarpiams taikytinas taisykles (OL 1971 L 124/1) (EK PV III.4.1.).⁽⁷⁾ Prieštaravimo pareiškimas pateikiamas popierine forma ar kitomis ryšio priemonėmis, įskaitant elektronines, kurios yra priimtinos kilmės valstybei narei ir kuriomis gali naudotis kilmės valstybės teismas. Prieštaravimo pareiškimą gali pateikti ir atsakovo atstovas (*ibid.*).

Procesiniai dokumentai gali būti pateikiami (i) atnešus juos į teismo dokumentų priėmimo skyrių; (ii) siunčiant paštu; (iii) teikiant per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą (www.e.teismas.lt). Jei dokumentai pateikiami elektroniniu būdu, jie gali būti nepasirašomi nei skenuotu, nei atskiru elektroniniu parašu, kadangi elektroninį parašą suformuoja sistema, prie kurios asmuo turi prisijungti vienu iš būdų, numatančiu patikimą prisijungiančio asmens tapatybės nustatymą. Teikiant dokumentus paštu arba teisme, teismui turi būti pateikiama tiek egzempliorių, kiek byloje dalyvauja šalių ir vienas papildomas egzempliorius teismui. Dokumentai turi būti teikiami valstybine lietuvių kalba, o jei dokumentas sudarytas ne valstybine kalba, turi būti pateiktas vertėjo atliktas patvirtintas vertimas į lietuvių kalbą. Dokumentai turi būti pateikti per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą, išsiųsti paštu arba pristatyti į teismą ne vėliau nei paskutinę termino dieną 24:00 val. Tos pačios taisyklės taikomos ir įrodymams, pridedamiems prie procesinių dokumentų.

⁷ Taip pat žr. EK PV III.5.2.1.

2. Prieštaravimo pareiškimo pateikimo pasekmės. Pagal EMĮ reglamento 17 straipsnio 1 dalį, atsakovui pateikus priimtina prieštaravimo pareiškimą, teismo procesas tęsiamas kilmės valstybės narės kompetentinguose teismuose laikantis įprasto civilinio proceso taisyklių, išskyrus atvejus, kai ieškovas aiškiai paprašė tuo atveju nutraukti teismo procesą. Pagal EMĮ reglamento 7 straipsnio 4 dalį ieškovas turi teisę pateikti tokį prašymą bet kada iki EMĮ išdavimo (žr. 5 dalį). Pagal EMĮ reglamento 17 straipsnio 2 dalį perėjimą prie įprastinio civilinio proceso reglamentuoja kilmės valstybės narės teisės aktai. Nacionalinės teisės aktų nuostatos negali pabloginti ieškovo padėties vėliau bendra tvarka vykstančiame civiliniame procese (EK PV III.4.1.).

Nutraukiant procesą šalims išaiškinamos jų teisės, pareigos, o taip pat jų veiksmų pasekmės.

Teismas, laikydamasis teisingumo taisyklių, priimtą bylą turi išspręsti iš esmės, nors vėliau ji taptų teisinga kitam teismui, išskyrus nustatytas išimtis.

Teismas nutartimi perduoda bylą nagrinėti kitam teismui arba kitiems teismo rūmams:

- 1) jeigu pripažįsta, kad ta byla operatyviau ir ekonomiškiau bus išnagrinėta kitame teisme arba kituose teismo rūmuose, konkrečiai – pagal daugumos įrodymų buvimo vietą, išskyrus išimtinio teisingumo atvejus;
- 2) jeigu atsakovas, kurio gyvenamoji vieta pirmiau nebuvo žinoma, paprašo perduoti bylą jo gyvenamosios vietos teismui arba jo gyvenamosios vietos teismo rūmams;
- 3) jeigu, nušalinus vieną ar kelis teisėjus ar teisėjams nusišalinus, apylinkės teisme, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų, – to teismo rūmuose, arba apygardos teismo Civilinių bylų skyriuje nebėra teisėjų, turinčių teisę nagrinėti bylą;
- 4) jeigu, iškėlus bylą tame teisme, paaiškėja, kad ji buvo priimta pažeidžiant teisingumo taisykles;
- 5) sustabdžius bylą dėl to, kad atsakovui iškelta bankroto ar restruktūrizavimo byla. Šiuo atveju ji perduodama bankroto ar restruktūrizavimo bylą nagrinėjančiam teismui.

Reglamento Nr. 1896/2006 17 str. 1 d. nurodytais atvejais procesas tęsiamas *mutatis mutandis* taikant Civilinio proceso kodekso 439 straipsnio 3, 5 ir 6 dalių nuostatas (Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo 22 str. 2 d.). Teismas, gavęs skolininko prieštaravimus, ne vėliau kaip per tris darbo dienas informuoja kreditorių, kad kreditorius turi teisę pareikšti ieškinį pagal bendrąsias bylų nagrinėjimo taisykles ginčo teiseną ir sumokėti žyminį mokestį ne vėliau kaip per 14 dienų nuo teismo pranešimo įteikimo. Teismo taikytos laikinosios apsaugos priemonės per šioje dalyje nustatytą terminą ieškiniai pareikšti negali būti panaikintos. Teismo įsakymas ar jo dalis panaikinami teismo nutartimi dėl ieškinių priimtumo to teismo, kuris išdavė teismo įsakymą ir, jei reikia, byla perduodama kitam teismui pagal teisingumo taisykles. Jeigu kreditorius per nustatytą terminą nepateikia teismui tinkamai surašyto ieškinių, kreditoriaus pareiškimas laikomas nepaduotu ir teismo nutartimi gražinamas kreditoriui, o teismo įsakymas ir pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės panaikinamos. Ši nutartis gali būti skundžiama atskiruoju skundu. Tai netrukdo kreditoriui pareikšti reikalavimo bendra tvarka.

3. Vykdytinumas. Nepateikus prieštaravimo pareiškimo per 30 dienų, EMĮ skelbiamas vykdytinu, jei teismas skyrė pakankamai laiko prieštaravimo pareiškimui atsiųsti (EK PV

III.4.1.). Teismas naudoja G formą paskelbdamas EMĮ vykdytinu ir išsiunčia jį ieškovui (*ibid.*). Pagal EMĮ reglamento 18 straipsnio 2 dalį formalius vykdytinumo reikalavimus reglamentuoja kilmės valstybės narės teisės aktai (*ibid.*).

Sprendimą vykdytinu ir įsiteisėjusi pripažįsta jį priėmęs ir bylą išnagrinėjęs teismas. Pažyma gali būti išsiunčiama paštu, atsiimama teismo raštinėje arba pateikiama per elektroninę sistemą.

E. Šalių teisių gynimo būdai ir gynybos priemonės

1. **Ieškovo teisių gynimo būdai.** Žr. B skirsnio 2-4 dalis.
2. **Prieštaravimo pareiškimas.** Žr. D skirsnio 1-2 dalis.
3. **Peržiūra išimtiniais atvejais kilmės valstybėje narėje (EMĮ reglamento 20 straipsnio 1 dalis)** Pasibaigus 30 dienų terminui, kuris skiriamas prieštaravimo pareiškimui pateikti, atsakovas turi teisę prašyti peržiūrėti EMĮ kilmės valstybės narės kompetentingame teisme, jei:
  - a. Mokėjimo įsakymas įteiktas vienu iš EMĮ reglamento 14 straipsnyje numatytų būdų, t. y. be atsakovo gavimo patvirtinimo, ir ne dėl atsakovo kaltės dokumentas nebuvo įteiktas laiku, nesuteikiant jam galimybės pasiruošti gynybai.
  - b. Atsakovas negalėjo paprieštarauti reikalavimui dėl *force majeure* arba dėl ypatingų aplinkybių ne dėl savo kaltės, su sąlyga, kad abiem atvejais jis veikia nedelsdamas (EK PV III.5.2.2.).
4. **Europos mokėjimo įsakymo peržiūra kilmės valstybėje narėje, jei mokėjimo įsakymas išduotas neteisingai (EMĮ reglamento 20 straipsnio 2 dalis).** Pasibaigus 30 dienų terminui, kuris skiriamas prieštaravimo pareiškimui pateikti, atsakovas turi teisę prašyti, kad kilmės valstybės narės kompetentingas teismas peržiūrėtų EMĮ, jei mokėjimo įsakymas buvo išduotas akivaizdžiai neteisingai, atsižvelgiant į reglamente nustatytus reikalavimus arba dėl kitų išimtinių aplinkybių (EK PV III.5.2.3.).

Europos mokėjimo įsakymą Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 20 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais pagrindais peržiūri Europos mokėjimo įsakymą priėmęs teismas. Priėmęs prašymą dėl Europos mokėjimo įsakymo peržiūrėjimo, teismas persiunčia prašymo ir jo priedų kopijas ieškovui ir informuoja, kad šis per keturiolika dienų nuo Paduotą prašymą dėl Europos mokėjimo įsakymo peržiūrėjimo teismas rašytinio proceso

tvarka išnagrinėja ne vėliau kaip per keturiolika dienų nuo termino atsiliepimui į prašymą pateikti pabaigos dienos ir priima nutartį dėl vieno iš Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 20 straipsnio 3 dalyje nurodytų sprendimų.

Teismas aplinkybes, dėl kurių nebuvo pateikti prieštaravimai laiko, vertina savo nuožiūra, kriterijai įstatyme nėra nustatyti.

Prašome pateikti bendrą atsakymą į 3 ir 4 punktus

5. Teisių gynimo priemonės neįteikus pradinio EMĮ. Bylose C-119/13 ir C-120/13 Europos Teisingumo Teismas pripažino, kad EMĮ reglamento 16–20 straipsniuose nurodytos procedūros netaikomos tais atvejais, kai paaiškėja, kad Europos mokėjimo įsakymas nebuvo įteiktas laikantis EMĮ reglamento 13–15 straipsniuose nustatytų minimalių reikalavimų.⁽⁸⁾

Tuo atveju, kai paskelbus Europos mokėjimo įsakymą vykdytinu paaiškėja, kad jis nebuvo įteiktas laikantis minimalių standartų, nustatytų Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 13 straipsnyje, pagal Lietuvos civilinio proceso kodeksą atsakovas turi teisę prašyti atnaujinti Europos mokėjimo įsakymo išdavimo procesą. Toks prašymas atnaujinti procesą turėtų būti pateiktas Europos mokėjimo įsakymą išdavusiam teismui per tris mėnesius nuo tos dienos, kai atsakovas sužinojo arba turėjo sužinoti apie pagrindą atnaujinti procesą. Naikinamasis (neatnaujinamas) terminas kreiptis dėl proceso atnaujinimo – penkeri metai nuo atitinkamo teismo procesinio sprendimo įsiteisėjimo.

⁸ ESTT, 2014 m. rugsėjo 4 d., bylos C-119/13 ir C-120/13, *eco cosmetics GmbH & Co. KG prieš Virginie Laetitia Barbara Dupuy*, ir *Raiffeisenbank St. Georgen reg. Gen. mbH prieš Tetyana Bonchyk*.

II. EMĮ pripažinimas ir vykdymas kitose valstybėse narėse

Kai vykdymo valstybė narė yra LT

1. Kompetentingos institucijos ir taikytina teisė. Vykdančiosios valstybės narės institucijos negali peržiūrėti aplinkybių ar procedūrų, kuriomis mokėjimo įsakymas buvo priimtas, išskyrus 22 ir 23 straipsniuose nurodytas išimtis (žr. *toliau*). Vykdančiojoje valstybėje narėje mokėjimo įsakymas negali būti peržiūrimas iš esmės (EK PV IV.1.). Mokėjimo įsakymo vykdymo procedūrą reglamentuoja vykdančiosios valstybės narės teisės aktai, nepažeidžiant reglamento nuostatų (*ibid.*). Ieškovas turi kreiptis dėl vykdymo pagal vykdymo vietą į teismą ar instituciją, valstybėje narėje kompetentingą vykdymo klausimais (EK PV IV.2.).

Taikomos bendrosios taisyklės, išdėstytos nurodytame priede.

2. Vykdymui pateiktini dokumentai. Ieškovas kompetentingam teismui ar institucijai pateikia autentiškumui nustatyti būtinas sąlygas atitinkančio mokėjimo įsakymo, kurį kilmės teismas paskelbė vykdytinu, kopiją ir vykdytinumo patvirtinimą (G forma) (EK PV IV.2.).

Forma G yra pildoma Europos mokėjimo įsakymą išdavusio teisėjo. Už tai neimamas papildomas žyminis mokestis.

3. Kalbos ir vertimai. Ieškovui gali tekti pateikti EMĮ kopiją ne kilmės teismo vartojama kalba. Paprastai EMĮ pateikiamas vykdymo valstybės narės oficialiąja kalba (ar viena iš jų), išskyrus atvejus, kai valstybė narė nurodo priimsianti mokėjimo įsakymus kita Europos Sąjungos oficialiąja kalba. Kiekvienai valstybei narei priimtinos kalbos nurodytos Europos teisminiame atlase. Ieškovas, tikrindamas duomenis, turėtų nepamiršti, kad valstybėse narėse, kuriose vartojama daugiau nei viena oficialioji kalba, gali tekti pateikti vertimą į konkrečiai valstybės narės daliai ar regionui nurodytą kalbą. Vertimą patvirtina asmuo, turintis teisę tai daryti vienoje iš valstybių narių (EK PV V.3.).

Dokumentai turi būti pateikti valstybine – lietuvių – kalba. Dokumentų vertimai turi būti atlikti kvalifikuoto vertėjo ir patvirtinti jo parašu. Tokias išlaidas turi apmokėti išieškotojas, tačiau proceso metu jis gali prašyti priteisti jau faktiškai patirtas vertimų išlaidas.

4. Prašymas atsisakyti vykdyti mokėjimo įsakymą pagal EMĮ reglamento 22 straipsnį. Atsakovas turi galimybę prašyti atsisakyti vykdyti įsakymą kuriuo nors iš EMĮ reglamento 22 straipsnyje nustatytu pagrindu (žr. EK PV IV.4.1.).

Tokio pobūdžio prašymus nagrinėja Lietuvos apeliacinis teismas. Atstovavimas nėra privalomas.

Tokie prašymai turi atitikti bendruosius procesiniams dokumentams keliamus reikalavimus, įskaitant reikalavimą prašymą ir jo priedus pateikti valstybine kalba arba pridėti šių dokumentų vertimą į lietuvių kalbą. Jeigu pareiškėjas gyvena ne Lietuvos Respublikoje ir nepaskyrė atstovo byloje arba įgalioto asmens procesiniams dokumentams gauti, gyvenančio (turinčio profesinės veiklos buveinę) Lietuvos Respublikoje (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 805 straipsnis), prašyme dėl leidimo vykdyti Europos Sąjungos valstybės narės teismo sprendimą turi būti nurodytas adresas Lietuvos Respublikoje arba telekomunikacijų galinio įrenginio adresas, kuriuo pareiškėjui būtų įteikiami procesiniai dokumentai. Prašymas dėl leidimo vykdyti Europos Sąjungos valstybės narės teismo sprendimą žyminiu mokesčiu neapmokestinamas.

Minėtus prašymus nagrinėja vienas Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas. Teismas, nustatęs, kad prašymas paduotas nesilaikant Europos Sąjungos reglamentuose, šiame įstatyme ar Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytos tvarkos, laiko jį nepaduotu ir nutartimi gražina pareiškėjui, o prašymas, kuris jau buvo priimtas teismo žinion, paliekamas nenagrinėtas. Teismas nustato terminą prašymo formos arba turinio trūkumams pašalinti (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 115 straipsnis), jeigu pareiškėjas gyvena Lietuvos Respublikoje, nurodė adresą Lietuvos Respublikoje arba telekomunikacijų galinio įrenginio adresą, kuriuo pareiškėjui būtų įteikiami procesiniai dokumentai, arba paskyrė atstovą byloje ar įgaliotą asmenį procesiniams dokumentams gauti, gyvenantį (turintį profesinės veiklos buveinę) Lietuvos Respublikoje (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 805 straipsnis). Jeigu per teismo nustatytą terminą trūkumai nepašalinami, prašymas laikomas nepaduotu ir gražinamas pareiškėjui, o prašymas, kuris jau buvo priimtas teismo žinion, paliekamas nenagrinėtas. Teismas klausimą išsprendžia priimdamas nutartį rašytinio proceso tvarka.

Prašymą peržiūrėti vieno teisėjo nutartį dėl aptariamo prašymo nagrinėja Lietuvos apeliacinio teismo trijų teisėjų kolegija. Šiems prašymams nagrinėti *mutatis mutandis* taikomos atskirųjų skundų nagrinėjimo taisyklės. Į Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų kolegiją, nagrinėjančią prašymą peržiūrėti vieno teisėjo nutartį, negali būti skiriamas teisėjas, priėmęs šią nutartį. Išnagrinėjęs prašymą peržiūrėti nutartį ir nutaręs nutartį panaikinti, teismas klausimą išsprendžia iš esmės. Ši teismo nutartis įsiteisėja nuo jos priėmimo dienos. Teismo nutartis gali būti skundžiama kasaciniu skundu Lietuvos Aukščiausiam Teismui pagal bylų proceso kasaciniame teisme taisyklės.

5. Vykdyto sustabdymas ar apribojimas pagal EMĮ reglamento 23 straipsnį. Atsakovas gali prašyti sustabdyti ar apriboti EMĮ vykdymą (žr. EMĮ reglamento 23 straipsnį), jei atsakovas prašo peržiūrėti įsakymą pagal EMĮ reglamento 20 straipsnį. Tokiais atvejais vykdančiosios valstybės narės kompetentingas teismas atsakovo prašymu gali: i) apriboti vykdymo procesą – taikyti tik apsaugos priemones; arba ii) nustatyti vykdymo sąlygą – reikalavimą pateikti jo nustatytą garantiją; arba iii) esant išimtinėms aplinkybėms – sustabdyti vykdymo procesą (žr. EK PV IV.4.2.). Atsižvelgiant į atvejus, kai kreditorius vykde išieškojimą

LT ir tuo pat metu skolininkas kilmės valstybėje narėje pateikė prašymą dėl peržiūros pagal EMĮ reglamento 20 straipsnį dalį.

Reglamento (EB) Nr. 1896/2006 23 straipsnyje nurodytus prašymus dėl Europos mokėjimo įsakymo vykdymo sustabdymo ar apribojimo nagrinėja vykdymo vietos apylinkės teismas. Nacionalinė teisė nenustato jokių apribojimų teismui pasirinkti kurią nors minėtame reglamento straipsnyje nurodytą alternatyvią priemonę. Visus klausimus, paliktus teismo laisvai nuožiūrai, teismas sprendžia atsižvelgdamas į teisingumo, protingumo ir sąžiningumo kriterijus (Lietuvos Respublikos CPK 3 straipsnio 8 dalis).

**Vilnius
University**

**Vilnius
University**

**Vilnius
University**